

**DARBO SANTYKIŲ KOMISIJOS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIŠALĖS TARYBOS**

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2022-08-11 Nr. K2-7

Vilnius

Posėdis įvyko 2022-08-11.

Posėdžio pirmininkė Rūta Juršaitė

Posėdžio sekretorė Svetlana Kalinauskienė.

Dalyvavo:

Vyriausybės atstovai: Rūta Juršaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja, Jelena Polijančuk – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja, Jolita Čičiurkienė – Žemės ūkio ministerijos Finansų ir biudžeto departamento Finansų ir apskaitos politikos įgyvendinimo skyriaus vedėja, Šarūnas Orlovicius – Valstybinės darbo inspekcijos kancleris, Ieva Piličiauskaitė – Valstybinės darbo inspekcijos Darbo teisės skyriaus vedėja - vyriausioji darbo inspektorė.

Profesinių sąjungų atstovai: Miglė Wantens – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ atstovė, Artūras Černiauskas – Lietuvos geležinkelininkų profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkas, Evelina Šilinytė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos teisininkė, Arvydas Dambrauskas – Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos pirmininkas, Vesta Sharabayka – Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos teisininkė.

Darbdavių organizacijų atstovai: Rimantas Stanevičius – Advokatų kontoros „Ellex Valiūnas ir partneriai“ ekspertas, Lietuvos pramonininkų konfederacijos atstovas, Aurelija Gabrielė Maldutytė - Lietuvos darbdavių konfederacijos Prezidiumo narė, Ineta Rizgelė – Lietuvos verslo konfederacijos generalinė direktorė, Emilis Ruželė – Asociacijos „Investors‘ Forum“ Politikos ir korporatyvinių reikalų vadovas, Agnė Ribašauskienė – Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų Kooperacijos ir teisės skyriaus teisininkė.

Kiti asmenys: Gediminas Norkūnas – finansų viceministras, Darius Imbrasas – Lietuvos banko Makroekonomikos ir prognozavimo skyriaus vyriausiasis ekonomistas, Vaidotas Tuzikas – Lietuvos banko Makroekonomikos ir prognozavimo skyriaus vyriausiasis ekonomistas, Titas Budreika – Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Viešosios politikos sprendimų ir duomenų analizės grupės vadovas, Mantas Gudas – Lietuvos pramonininkų konfederacijos viceprezidentas, Akvilė Razumienė – Lietuvos verslo konfederacijos patarėja-teisininkė, Kornelija Krutulytė – Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos „Viltis“ teisininkė, Tomas Griškevičius – LPS „Solidarumas“ teisininkas, Vita Baliukevičienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vadovė, Liudvika Gražulienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėja, Viktorija Trachimovič – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyriausioji specialistė, Agnė Nakčerienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėja.

Darbotvarkė:

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

1. Darbo santykių komisijos pirmininko rinkimai (Vyriausybės atstovų pusė).
2. Dėl MMA formulės tikslinimo, atsižvelgiant į 2022-06-21 Trišalės tarybos posėdyje priimtą sprendimą.
3. Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės pateikimo Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetui dėl Lietuvos negalios organizacijų forumo 3, 5, 7 ir 8 bei Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos 2 ir 4 pasiūlymuose siūlomo teisinio reguliavimo Darbo

kodekso 1, 2, 25, 26, 30, 36, 40, 44, 46, 51, 52, 55, 56, 57, 59, 72(1), 75, 79, 107, 113, 117, 126, 133, 134, 137, 138, 169, 171 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1438 (Lietuvos negalios organizacijų forumo ir Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos teikiami pasiūlymai dėl atostogų suteikimo įmotėms - DK 133 str. 2 dalis) (2022-06-21 Trišalės tarybos posėdžio pavedimas).

4. Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės pateikimo Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetui dėl Lietuvos negalios organizacijų forumo pasiūlymo Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 1, 5, 111, 16, 19, 20, 22, 23, 24 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo priedu įstatymo projektui Nr. XIVP-1439 (2022-06-21 Trišalės tarybos posėdžio pavedimas).

5. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 248 str. 2 dalies pataisos (Darbo kodekso Nr. XII-2603 248 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1607).

6. Dėl Darbo santykių komisijos prie Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuostatų keitimo.

7. Kiti klausimai.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

Miglė Wantens paklausė, ar yra kvorumas.

Svetlana Kalinauskienė informavo, kad kvorumas yra.

Rūta Juršaitė informavo, kad yra prašoma iš darbotvarkės išbraukti 4-ąjį klausimą.

Kornelija Krutulytė patvirtino, kad pasiūlymų autoriai prašo išbraukti 4-ąjį darbotvarkės klausimą.

Darbo santykių komisijos nariai neprieštaravo šiam pasiūlymui.

Ineta Rizgelė pasiūlė 5-o darbotvarkės klausimo svarstymą perkelti į kitą Darbo santykių komisijos posėdį.

Arvydas Dambrauskas siūlė palikti šį klausimą darbotvarkėje ir pradėti jį svarstyti bei sužinoti šalių pozicijas.

Rūta Juršaitė informavo, kad Vyriausybės atstovai pritaria Arvydo Dambrausko pasiūlymui.

Artūro Černiausko nuomone, verta pradėti šį klausimą svarstyti. Taip pat jis siūlė atnaujinti dvišalį darbdavių ir profesinių sąjungų susitikimų formatą.

Miglė Wantens pasiūlė penktąjį klausimą palikti darbotvarkėje.

NUTARTA. Patvirtinti Darbo santykių komisijos 2022 m. rugpjūčio 11 d. posėdžio darbotvarkę, iš jos išbraukiant 4-ąjį klausimą „Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės pateikimo Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetui dėl Lietuvos negalios organizacijų forumo pasiūlymo Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 1, 5, 111, 16, 19, 20, 22, 23, 24 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo priedu įstatymo projektui Nr. XIVP-1439 (2022-06-21 Trišalės tarybos posėdžio pavedimas)“, atsižvelgus į pasiūlymų autorių prašymą.

1. SVARSTYTA. Darbo santykių komisijos pirmininko rinkimai (Vyriausybės atstovų pusė).

Rūta Juršaitė paklausė komisijos narių, ar jie pritartų, kad, atsižvelgiant į rotacijos principą, kitus ateinančius šešis mėnesius ji pirmininkautų Darbo santykių komisijai.

Komisijos nariai pritarė Rūtos Juršaitės pasiūlymui.

Rūta Juršaitė pasveikino į komisijos darbą naujai įsijungusius narius. Kalbėjo, kad Trišalės tarybos pavedimu Darbo santykių komisijos posėdžiai yra organizuojami dažnai. Pasiūlė ir toliau ieškoti bendrų sprendimų svarstomais klausimais.

NUTARTA. Rotacijos principu iš Vyriausybės šalies atstovų Darbo santykių komisijos prie Lietuvos Respublikos trišalės tarybos pirmininke šešių mėnesių kadencijai

išrinkti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresniąją patarėją Rūtą Juršaitę.

2. SVARSTYTA. MMA formulės tikslinimas, atsižvelgiant į 2022-06-21 Trišalės tarybos posėdyje priimtą sprendimą.

Rūta Juršaitė komisijos nariams priminė, kad 2022-06-21 Trišalės tarybos posėdyje buvo nuspręsta fiksuoti, kad darbdavių organizacijų ir Vyriausybės atstovai po balsavimo pritarė, o profesinių sąjungų atstovai nepritarė šiuo metu esamos MMA apskaičiavimo formulės proporcijos keitimo, formulės papildymo našumo kriterijumi ir nepamokestinamojo pajamų dydžio susiejimo su MMA dydžiu klausimų perdavimui tolesniam nagrinėjimui Darbo santykių komisijai.

Titas Budreika, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Viešosios politikos sprendimų ir duomenų analizės grupės vadovas, pristatė skaidres „Ekonomikos ir inovacijų ministerijos siūlymai dėl MMA formulės“ (*skaidrės pridedamos*). Komisijos narius jis supažindino apie MMA nustatymo praktiką Europos Sąjungos šalyse ir pristatė siūlomas alternatyvas Lietuvai.

Nurodė, kad MMA pagal formulę nustatoma 11 ES šalių, kitose 5 šalyse MMA nustatoma pagal kriterijus nesant iš anksto patvirtintos formulės, 6 šalyse MMA nustatoma pagal iš anksto neapibrėžtą algoritmą ir 5 ES šalyse MMA iš viso nenustatoma pagal įstatymą. MMA formulės buvimas nereiškia, kad šalis yra griežtai jos susaistyta.

Kalbėjo, kad, nors Lietuvoje yra MMA skaičiavimo formulė, tačiau tai ne kliūtis veikti lanksčiai, esant ekonominiams sunkumams. Nurodė, jog norėtų išlaikyti laisvę nustatyti MMA dydį.

Paminėjo kitų šalių taikomus kriterijus: VDU, infliacija, pragyvenimo išlaidos, darbo produktyvumas, BVP, MMA ir VDU santykis.

Supažindino, kokie MMA nustatymo būdai yra kitose ES šalyse. Vokietijoje MMA atnaujinamas kartą per dvejus metus, Nyderlanduose – du kartus per vienerius metus. Liuksemburge MMA nustatomas pagal atlyginimų lygį ir tam tikrais metais - atsižvelgiant į infliaciją*, **jei vartotojų kainų indeksas viršija 2,5%**. Prancūzijoje siekiama, kad **MMA prieaugis neviršytų infliacijos** – priešingu atveju numatomos neigiamos pasekmės užimtumui. Lenkijoje galioja taisyklė: jei nustatomas $MMA < \frac{1}{2} VDU \rightarrow \Delta MMA + \frac{2}{3} \Delta BVP$.

Kaip gerą praktikos pavydį pateikė Estijoje taikomą MMA skaičiavimo sistemą, kuri yra labiausiai susijusi su ekonomika. Tarkime numatomas produktyvumo augimas yra 5%, tada MMA pokytis bus 10%. Tačiau atsižvelgiama ir į numatomą ekonomikos augimą (tarkim 4%), todėl MMA augimas yra maksimaliai apribojamas 2 kartus ekonomikos augimo lygiui (augimas gali būti tik 8%). Vertiname, ar buvęs MMA dydis + MMA padidinimas išlaikys, kad bendras MMA ir VDU santykis yra bent 40%. Jei ne, MMA didinamas iki 40%.

Galimos alternatyvos - Ekonomikos ir inovacijų ministerijos modelis ($MMA_t = VDU_t(\text{be priedų}) * ES_{t-3} * (1 + \% \Delta DN_t - \% \Delta VDU_t(\text{be priedų}))$). MMA negali mažėti: esant $MMA_t < MMA_{t-1}$, $MMA_t = MMA_{t-1}$ ir Estijos modelis ($MMA_t = VDU_t(\text{be priedų}) * ES_{t-3} * (1 + \% \Delta DN_t - \% \Delta VDU_t(\text{be priedų}))$). **MMA negali mažėti: esant $MMA_t < MMA_{t-1}$, $MMA_t = MMA_{t-1}$**). Estijos arba Ekonomikos ir inovacijų ministerijos siūlomų formulių įdiegimas artimiau susietų MMA dydį su darbdavių gebėjimu mokėti MMA.

Esant neįprastiems VDU arba darbo našumo pokyčiams, taikant Ekonomikos ir inovacijų ministerijos modelį, galimi dideli svyravimai: 2019 m. VDU (be priedų) augo 41 proc., kas nedidino MMA, o tai drastiškai sumažino MMA/VDU (be priedų) santykį.

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos modelis: darbo našumo augimo tempui viršijus VDU augimo tempą – MMA didėtų, o darbo našumo tempui atsilikus nuo VDU augimo tempo – mažėtų.

Paminėjo, kad Direktyvos nuostatas reikia perkelti iki 2025 m. Pasiūlė šiuo metu nekeisti MMA skaičiavimo formulės, bet papildyti ją darbo našumo kriterijumi. Šis kriterijus galės

kilti arba kristi, atsižvelgiant į situaciją. Kalbėjo, kad anksčiau formulėje tiko VDU, tačiau dabar dėl ekonominės padėties formulę reikia tikslinti. Paminėjo, kad darbuotojui yra nesvarbu, kas didėja – ar MMA, ar NPD. Paminėjo, kad trūksta darbuotojų, didėja darbo užmokestis.

Kalbėjo, kad Statistikos departamentas renka informaciją apie sumą, reikalingą įprastiems poreikiams patenkinti. Statistika rodo, jog pastaraisiais metais MMA dydis viršija sumą, reikalingą įprastiems poreikiams patenkinti.

Supažindino komisijos narius su Ekonomikos ir inovacijų ministerijos išvadomis, kodėl reikalingas MMA formulės peržiūrėjimo poreikis. Istoriskai VDU ir darbo našumo augimo tempai buvo panašūs, todėl anksčiau nebuvo ekonominio pagrindo į MMA formulę įtraukti darbo našumo kriterijaus, tačiau pastaraisiais metais pastebima aiški takoskyra tarp VDU ir darbo našumo augimo tempų. Adekvačios minimalios algos direktyvos nuostatų perkėlimo poreikis. Patobulinus esamą formulę būtų užtikrinta, kad MMA labiau priklausytų nuo darbo našumo augimo. Laikotarpiais, kai darbo našumas auga sparčiau nei VDU, MMA didintume daugiau. Laikotarpiais, kai darbo našumas auga lėčiau, MMA didintume mažiau, lyginant su situacija pagal dabartinę formulę. Patobulinta formulė labiau atlieptų darbdavių galimybes mokėti MMA.

Siekiant išlaikyti vienodą darbuotojų gaunamą atlyginimą „į rankas“, skirtumą tarp esamos formulės ir siūlomos formulės ragintume kompensuoti didinant NPD, tai būtų suderinti tiek profsąjungų, tiek darbdavių interesai.

Kalbėjo, kad ekonominio nuosmukio laikotarpiu Vyriausybė turėtų didinti NPD, kad infliacijos NPD dydis tiesiogiai neįtakoją. Dar kartą paminėjo, jog siūlo į MMA skaičiavimo formulę įdėti darbo našumo kriterijų.

Rūta Juršaitė padėjojo pranešėjui už pristatymą ir paprašė pasidalinti skaidrėmis.

Viktorija Trachimovič pristatė MMA direktyvą (skaidrės pridedamos). Kalbėjo, kad ja yra siekiama gerinti darbo sąlygas. Paminėjo, kad Europos Sąjungos šalyse MMA nustatoma teisės aktais arba kolektyvinėmis sutartimis. Supažindino su trimis Direktyvos tikslais (adekvatus MMA, kuris užtikrintų tinkamas gyvenimo ir darbo sąlygas; kolektyvinių derybas skatinimas dėl DU nustatymo; veiksmingas darbuotojų teisių į minimalaus darbo užmokesčio apsaugą gerinimas). Kalbėjo apie tai, kaip galėtų atrodyti MMA skaičiavimo formulė, kad ji atitiktų Direktyvos nuostatas. Paminėjo, kad yra svarbu kolektyvinių derybų skatinimas (kur yra deramasi, ten MMA didesnis). Kalbėjo apie Direktyvos nuostatas dėl darbuotojų teisių į minimalaus darbo užmokesčio apsaugą gerinimo (baudų skyrimas, monitoringas, MMA pateikimas viešai, draudimas mažinti MMA).

Rūta Juršaitė paprašė NPD didinimo pasisakyti Finansų ministerijos atstovų.

Gediminas Norkūnas, finansų viceministras, informavo, kad šiuo metu vertinamas ir skaičiuojamas NPD didinimo poveikis, o sprendimai bus priimami rugsėjo mėnesį.

Aurelija Maldutytė, dėkodama už skaidrių pristatymus, informavo, kad 1) darbdaviai nesutinka, kad VDU proporcijos būtų skaičiuojamos imant geriausių šalių duomenis. Mano, jog reikėtų imti Europos Sąjungos šalių vidurkį. 2) Kalbėjo apie darbo našumą (pateikė apie darbo našumą EUROSTAT skelbiamus duomenis). 3) Paminėjo, kad, OECD duomenimis, Lietuva yra pirmajame dešimtuکه pagal perkamąją galią. Todėl mano, jog nėra prasmės rištis prie infliacijos. 4) Apgailestavo, kad Finansų ministerija kol kas nepateikė informacijos apie NPD dydį. Kalbėjo, kad kylant MMA, turėtų kilti ir NPD. 5) Kalbėjo, kad ateityje reikėtų atsisakyti koeficientų komandiruotiems darbuotojams, kadangi kitose šalyse to nėra. 6) Paprašė fiksuoti, kad vidutinė mėnesinė alga skaičiuojama be priedų, Europos Sąjungos šalių proporcijos imamos be priedų.

Rūta Juršaitė informavo, kad pasižymėjo Aurelijos Maldutytės pastabas.

Arvydas Dambrauskas kalbėjo, kad našumas, produktyvumas neaugs, jeigu bus pigi darbo jėga. Paminėjo Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir Europos socialinės chartijos straipsnius, kuriuose sakoma, jog kiekvienas žmogus turi teisę turėti tinkamas, saugias ir sveikas darbo sąlygas, gauti teisingą apmokėjimą už darbą. Pabrėžė, kad žmogus, kuriam mokama MMA, turi normaliai išgyventi, turi galėti išlaikyti šeimą, kaip tai yra kitose šalyse.

Rūta Juršaitė priminė diskusijos dalyviams, kad reikėtų pasisakyti trumpai arba pateikti savo išsamią nuomonę raštu.

Mantas Gudas kalbėjo, kad MMA pakėlimas įtakoja VDU dydį ir kad tai nelabai teisinga. Kalbėjo, kad yra infliacija ir darbdaviai čia niekuo dėti ir kad jau penkeri metai kaip prarandamas konkurencingumas. Paminėjo, kad švietimo sistema ruošia specialistus, neatsižvelgdama į tai, kokių specialistų reikia, kad nėra paskatos inovacijoms. Kalbėjo, kad verslas neturi iš ko kelti darbo našumo. Paklausė, kodėl darbdaviams skiriami papildomi mokesčiai. Mano, kad NPD turi būti lygus MMA. Kalbėjo, kad reikia įvertinti tai, jog ekonomika lėtėja, kainos krenta.

Artūras Černiauskas atkreipė dėmesį, jog verslo tikslas esant dabartinėms sąlygoms išsaugoti savo pelningumą. Norint didinti darbo našumą, reiki investuoti į mokymus, darbo priemones arba didinti darbo intensyvumą. Paminėjo, kad, pvz. viešbučiuose, maisto gamyboje taikyti naujas technologijas nelabai pavyks, nors pramonėje tai būtų gerai. Kalbėjo, kad našumas priklauso nuo darbdavio investavimo. Paminėjo, kad darbo užmokesčio didėjimas mažina užimtumą, didinama robotizacija. Kalbėjo, jog yra keistas ministerijos požiūris dėl NPD didinimo. MMA įtaka VDU neturėtų būti didelė (6 proc.). Nesutinka su viskuo, ką sako Lietuvos bankas. Dėl NPD galima būtų svarstyti tada, jeigu verslas mokėtų darbuotojams atitinkamą darbo užmokestį. Pasiūlė didinti MMA, o paskui spręsti Vyriausybė.

Rūta Juršaitė priminė, kad darbo našumo rodiklis turi būti įtrauktas, atsižvelgiant į Direktyvos nuostatas.

Darius Imbrasas pastebėjo, jog mažiausiai uždirbantis asmuo turėtų uždirbti santykinai normalų atlyginimą, už kurį jis galėtų pragyventi. Kalbėjo, jog, žiūrint į infliaciją, Lietuvos banko nuomone, MMA didinti nereikėtų. Pakomentavo, kad dėl MMA formulės turi apsispręsti Trišalė taryba arba Darbo santykių komisija. Ar sieti, ar nesieti su našumu? Su našumu jau siejama per vidutinį darbo užmokestį, kadangi, verslas samdydamas darbuotoją, žiūri, kad jis atneštų pelną. Ar reikia įtraukti į formulę du kriterijus, susijusius su našumu? Paminėjo, kad Lietuvoje labai didelis darbuotojų trūkumas. Taip yra todėl, kad kaina už darbo užmokestį yra nedidelė. Valstybės ir verslo pozicija nesiskiria. Valstybė nori užtikrinti, kad šalyje gerėtų pragyvenimo lygis, o verslas nori kuo stabilesnės aplinkos. Paminėjo, jog, SODROS duomenimis, sparčiausiai auga ne MMA uždirbančių atlyginimai. Tai rodo, kad ne MMA (6 proc. asmenų) lemia bendrą darbo užmokesčio augimą, o tik prisideda prie to. Reikia žiūrėti ne tik į našumo augimo tempą, bet ir lygį. Lietuva pagal našumo lygį yra arčiau Europos Sąjungos vidurkio, nei pagal vidutinį darbo užmokestį. Sutinka, kad formulė turi būti lanksti, atsižvelgiant į ekonominę situaciją. Kad skurdas nedidėtų, siūlo, kad būtų išlaikytas VDU ir MMA santykis.

Aurelija Maldutyte pakomentavo, kad gal ir tiktų Estijoje taikoma formulė. Nesutinka, jog MMA nesusijusi su VDU augimu. Kalbėjo, kad gamybos darbuotojams kyla atlyginimai, kai kyla MMA, kad su MMA susieta logistika. Mano, kad reikia atsižvelgti į daugelį kriterijų. Kalbėjo, kad Lietuvoje kuriami žemos ir vidutinės vertės produktai. Modernizacijos neatliksi per vienerius metus. Daug kas reikalauja rankų darbo. Kalbėjo, kad reikia daryti tai, kas reikalinga šiandien, kadangi galima prarasti ir tą gamybą, kuri yra.

Darius Imbrasas paklausė, kodėl įmonės darbo užmokestį sieja su MMA, o ne su kitais kriterijais.

Aurelija Maldutyte nurodė, kad MMA yra pagrindas, o priedai skiriami, pvz., už našumą, atsakingumą.

Rūta Juršaitė kalbėjo, kad yra formulė, yra laiko ir diskusijoms. Informavo komisijos narius, jog Raimondas Tamošauskas, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos atstovas, atsiuntė pasiūlymą MMA klausimą perduoti dvišaliam darbdavių ir profesinių sąjungų atstovų svarstymui.

Komisijos nariai nepritarė šiam pasiūlymui.

Mantas Gudas kalbėjo, kad Lietuvoje infliacija yra viena didžiausių tarp Europos šalių. Verslas ne visada gali mokėti didesnius atlyginimus. Imigracija suvaržyta. Didinant MMA

buvo priimtas politinis sprendimas. Atkreipė dėmesį, kad per penkerius metus nematė nei vieno sprendimo, skirto ekonomikos skatinimui, reinvesticijų. Reikia protingų, atsakingų sprendimų.

Artūras Černiauskas pritarė, kad reinvesticijos paskatintų verslą. Priminė, kad Estija prieš penkerius metus maksimaliai kėlė MMA. Estijoje ir Lietuvoje didelis skirtumas tarp VDU.

Rūta Juršaitė pasiūlė neįrašyti šio klausimo į rugpjūčio 30 d. planuojamo Trišalės tarybos posėdžio darbotvarkę, jeigu nesutariama dėl dvišalio šio klausimo svarstymo.

Aurelija Maldutytė pritarė, kad šis klausimas nebūtų įrašytas į rugpjūčio 30 d. Trišalės tarybos posėdžio darbotvarkę. Kalbėjo, kad klausimą reikėtų svarstyti tada, kai bus paskaičiavimai. Formulė turi būti peržiūrima, atsižvelgiant į dabartines sąlygas. Paklausė, kada bus Finansų ministerijos prognozės. Nereikia MMA kelti tiek, kad bus sunku mokėti. Paminėjo, kad MMA buvo keliamas ir neatsižvelgiant į infliacijos rodiklius. Dabar nėra adekvatu kelti, nes anksčiau buvo kelta. Pasiūlė susitarti, kad Lietuvos bankas skaičiuotų prognozes pagal naują formulę.

Darius Imbrasas kalbėjo, kad bus skaičiuojama pagal seną formulę. Informaciją galės paskelbti rugsėjo pabaigoje. Dar kartą atkreipė dėmesį, kad derėtis turi darbdaviai ir profesinės sąjungos.

Rūta Juršaitė pasiūlė formuluoti sprendimą, jog diskusijos šiuo klausimu bus tęsiamos.

Gediminas Norkūnas kalbėjo, kad prognozės bus rugsėjo pradžioje.

Vaidotas Tuzikas, Lietuvos banko atstovas, kalbėjo, jog taip jau susiklostė, kad Lietuvos bankui buvo pavesta skaičiuoti MMA formulę. Lietuvos bankas neturi interesų. Trišalė taryba pati turi susitarti, kaip bus skaičiuojama MMA. Paklausė, iš kur paimti reikiamus skaičius dėl darbo našumo. Atkreipė dėmesį, kad dabartinė formulė yra santykinai paprasta. Didinti ar nedidinti MMA – sutarimo reikalas.

Artūras Černiauskas kalbėjo, kad formulė visiems tiko, galiojo kelis metus. Direktyva kol kas neįsigaliojo, todėl galima naudoti seną formulę.

Aurelija Maldutytė priminė, kad Trišalės tarybos posėdžio metu darbdavių ir Vyriausybės atstovai pasisakė, kad yra poreikis keisti formulę. Vyriausybė gali ir pati nustatyti MMA, kaip tai jau buvo prieš kelis metus.

Artūras Černiauskas atkreipė dėmesį, kad pasiūlymui keisti formulę turėjo pritarti visos trys šalys.

Rūta Juršaitė kalbėjo, kad Vyriausybės atstovai nesiūlė kuo skubiau keisti formulę. Pasiūlė šį klausimą svarstyti tada, kai bus prognozės.

Viktorija Trachimovič priminė, kad tikslas buvo pristatyti Direktyvą. Dėl dabarties – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija prašė socialinių partnerių iki rugsėjo 15 d. pateikti savo pasiūlymus.

Aurelija Maldutytė kalbėjo, kad reikės laukti rugsėjo mėnesio prognozių.

Emilis Ruželė kalbėjo, kad dabartiniu metu produktyvumo rodiklio įkėlimas nieko nekeistų. Atkreipė dėmesį į tai, kad formulė gali tapti gigantiška. Lietuvos bankas pristatė, kokios gali būti rizikos. Priminė, kad kelis praėjusius metus Vyriausybė be Trišalės tarybos priėmė sprendimą dėl MMA.

Aurelija Maldutytė pakomentavo, kad estai viską gražiai įdeda į formulę.

Rūta Juršaitė pakomentavo, kad ne viskas aišku, ką pristatė Ekonomikos ir inovacijų ministerijos atstovai.

Darius Imbrasas paminėjo, jog formulėje buvo įdėta, kad VDU augimas sieks apie 10 proc. Trečdalis MMA padidinimo ateina todėl, kad prieš tai nebuvo padidinama MMA tiek, kiek rodė formulė. Jeigu siejama su VDU, tai buvo padidinta mažiau. Dėl Estijoje taikomos formulės – riboja VDU ir MMA santykis. - 45 proc. VDU yra ribojimas. Trišalė taryba turi susitarti, ar nori tai palikti, ar ne. Viskas atsiremia į tai, kokia yra apatinė riba MMA didinimui. Imamas didžiausias penkių šalių vidurkis. Santykis gali būti 48,9 proc. ar 49 proc. Jeigu

ankstesniais metais tas santykis nepadidinamas iki tokio lygio, tai santykis sumažėja iki, pvz., 47 proc. Tada kitais metais norima pasivyti buvusį santykį. Taip sudaryta formulė. Jeigu vienais metais pakankamai nepadidini, turi kompensuoti ir atvirkščiai. Jeigu, pvz., bus nutarta padidinti 19 proc., o kitais metais bus ekonomikos sunkmetis ir atlyginimai augs 5 proc., tai MMA augimas 2024 metais gali būti lygus nuliui, kadangi reikės grįžti prie numatyto lygio, kurio siekiama. Dabartinis spartus augimas susijęs su tuo. Jeigu gausis taip pat, kaip buvo pandemijos laikotarpiu, tai kitais metais gali būti ne 18,9, o 24-25 proc., atsižvelgiant į ekonomikos situaciją. Dabartinis ribojantis normatyvas bus 45 proc. ribojantis santykis su VDU. Šis kriterijus neleis kelti MMA mažiau. Dėl šito kriterijaus reikia diskutuoti Trišalei tarybai, jeigu jis bus paliktas tarp 45 ir 50 proc. Jeigu Trišalė taryba nuspręs mažinti iki 40 proc., tada einama į atlyginimo skirtumo ir pajamų nelygybės mažinimo klausimą. Kalbėjo, kad reikia atsižvelgti į ekonominę situaciją. Trišalėje taryboje yra sutartas santykis, todėl Trišalė taryba ir turi diskutuoti šiuo klausimu. Pabrėžė, kad Lietuvos bankas nesiūlo sprendimo, kuriuo reikėtų vadovautis.

Rūta Juršaitė apibendrina klausimo svarstymą – diskusijos dėl MMA bus tęsiamos. Dalyvauti diskusijose bus kviečiami Ekonomikos ir inovacijų bei Finansų ministerijų, Lietuvos banko atstovai.

NUTARTA. Tęsti diskusijas dėl MMA formulės tikslinimo, į posėdžius kviečiant dalyvauti Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų, Lietuvos Respublikos finansų ministerijų, Lietuvos banko atstovus.

3. SVARSTYTA. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės pateikimas Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetui dėl Lietuvos negalios organizacijų forumo 3, 5, 7 ir 8 bei Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos 2 ir 4 pasiūlymuose siūlomo teisinio reguliavimo Darbo kodekso 1, 2, 25, 26, 30, 36, 40, 44, 46, 51, 52, 55, 56, 57, 59, 72(1), 75, 79, 107, 113, 117, 126, 133, 134, 137, 138, 169, 171 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1438.

Rūta Juršaitė informavo, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje yra sutarta, kad šios srities teisinis reglamentavimas bus keičiamas panašiai, kaip siūlo Lietuvos negalios organizacijų forumas ir Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba ir pasiūlė klausimą perduoti artimiausiam Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžiui, informuodama, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija iki to laiko parengs konkretų teisės akto projektą, kurį pristatys Trišalės tarybos posėdžio metu.

Darbo santykių komisijos nariai neprieštaravo šiam pasiūlymui.

NUTARTA. Perduoti klausimą svarstyti artimiausiame Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdyje, kuriame Socialinės apsaugos ir darbo ministerija pristatytų atsižvelgiant į Lietuvos negalios organizacijų forumo ir Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos siūlomą teisinį reguliavimą parengtą teisės akto projektą.

4. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 248 str. 2 dalies pataisos (Darbo kodekso Nr. XII-2603 248 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1607).

Rūta Juršaitė informavo, kad 2022 m. rugpjūčio 9 d. yra pateikta ir į TAIS įkelta Vyriausybės išvada. Nurodė, kad Projektui yra pritariama ir siūlomi patikslinimai.

Liudvika Gražulienė, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėja, informavo, kad yra parengtas Vyriausybės nutarimo projektas, kuriuo iš esmės pritariama Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 248 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1607, tačiau siūloma Lietuvos Respublikos Seimui Įstatymo projektą tobulinti, atsižvelgiant į kai kurias pastabas ir pasiūlymus. Kalbėjo, kad nepaprastosios padėties, ekstremaliosios situacijos atvejais būtų ne absoliutus draudimas streikuoti, o tik galimybė riboti streikus. Seimas, priimdamas nutarimą, arba Respublikos Prezidentas savo dekretu dėl nepaprastosios padėties įvedimo kiekvieną kartą apsispręstų dėl streikų ribojimo arba neribojimo nepaprastosios padėties metu, įvertinę aplinkybių visumą, numatytą Nepaprastosios padėties įstatyme. Nurodė, kad yra siūloma streikų ribojimus

numatyti ne Darbo kodekse, bet atskiruose įstatymuose, o Darbo kodekso 248 straipsnio 2 dalyje nustatyti, kad streiko skelbimo draudimus mobilizacijos, nepaprastosios, karo padėties ar ekstremaliosios situacijos metu nustato mobilizaciją, nepaprastąją, karo padėtį ar ekstremaliają situaciją reglamentuojantys įstatymai.

Rūta Juršaitė pasiūlė bendru sutarimu pritarti Įstatymo projektui su parengtais Vyriausybės patikslinimais, kurie atliepia įvairias išsakytas pozicijas.

Arvydas Dambrauskas siūlė pritarti projektui su 2022 m. liepos 26 d. Trišalės tarybos posėdyje Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos pasiūlyta formuluote, t. y. išbraukti žodžius „gali turėti“.

Liudvika Gražulienė informavo, kad Vyriausybės išvadoje taip ir yra siūloma, tik su juridiskai tvarkinga formuluote.

Evelina Šilinytė pasisakė apie Konstituciją, Nepaprastosios padėties įstatymą ir Vyriausybės išvadoje siūlomą formuluotę dėl streikų, klausdama, kaip tai dera tarpusavyje. Nurodė, kad kol kas negalima pritarti projektui su Vyriausybės patikslinimu, nes nėra pristatomi Nepaprastosios padėties įstatymo pakeitimai, specialiosios nuostatos, kaip bus reglamentuojami streikai.

Liudvika Gražulienė atsakė, kad rengiant Vyriausybės išvadą buvo vadovaujamosi Konstitucijos 51 str. Taip pat kalbėjo apie Karo padėties įstatymą. Konstitucijos 145 straipsnyje nurodyta galimybė laikinai apriboti teises ir laisves, tarp kurių nepamirštas teisės į streiką ribojimas, nurodytas šiame Konstitucijos straipsnyje, yra taikoma ne tik nepaprastosios padėties atveju, bet ir įvedus karo padėtį. Sistemiskai vertinant teisės aktų nuostatas, pažymėtina, kad nepaisant to, kad Konstitucijos 145 straipsnyje tarp galimų riboti teisių ir laisvių nėra nurodyta Konstitucijos 51 straipsnyje nurodyta teisė į streiką, tačiau galimybė nustatyti šios teisės ribojimus yra nustatyta pačiame Konstitucijos 51 straipsnyje, kurio 2 dalyje nustatyta, kad šios teisės apribojimus nustato įstatymas. Atkreiptinas dėmesys, kad streiko ribojimai karo padėties atveju yra nurodyti Lietuvos Respublikos karo padėties įstatyme ir, vadovaujantis šiuo statymu, karo padėties metu yra absoliučiai ribojami.

Evelina Šilinytė atkreipė dėmesį, kad, jei tai yra blogas pavyzdys, tuomet jis nėra sektingas. Mano, kad pirmiausiai reiktų išsiaiškinti su Konstitucinės teisės specialistais, ar pagal Konstituciją taip galima daryti.

Rūta Juršaitė atkreipė dėmesį, kad Vyriausybės nutarimo projektas buvo derintas su kitomis atsakingomis ministerijomis ir Teisingumo ministerija pastabų dėl jo neturėjo.

Ineta Rizgelė pasiūlė klausimo svarstymą nukelti į kitą Darbo santykių komisijos posėdį, kuris tyrėtų įvykti iki rugpjūčio 30 d. numatyto Trišalės tarybos posėdžio. Ji nurodė, kad darbdavių pusė be diskusijų negali pritarti projektui kartu su Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengtais pataisymais. Nusistebėjo, kodėl taip yra skubama.

Rūta Juršaitė apibendrino, kad esant poreikiui, būtų galima atsiųsti papildomus paaiškinimus ir iki rugpjūčio 30 d. numatomo Trišalės tarybos posėdžio surengti dar vieną Darbo santykių komisijos posėdį, kuriame šis klausimas būtų pagrindinis.

NUTARTA:

1. Klausimą „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 248 str. 2 dalies pataisos (Darbo kodekso Nr. XII-2603 248 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1607)“ svarstyti kitame artimiausiame Darbo santykių komisijos posėdyje.

2. Kitą Darbo santykių komisijos posėdį dėl šio klausimo svarstymo surengti iki 2022 m. rugpjūčio 30 d. planuojamo Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio.

5. SVARSTYTA. Dėl Darbo santykių komisijos prie Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuostatų keitimo.

Aurelija Maldutytė pristatė siūlomus Darbo santykių komisijos nuostatų pakeitimus ir pasiūlė jiems pritarti:

„7. Komisija sudaroma iš vienodo skaičiaus darbuotojų, darbdavių ir vykdomosios valdžios atstovų. Bendras Komisijos narių skaičius – ne daugiau kaip ~~15~~ **18** narių (ne daugiau kaip

po 5-6 atstovus iš kiekvienos šalies). Šalių pasiūlymu į Komisiją gali būti įtraukti 3 nepriklausomi ekspertai.

„9. Komisijos nariai deleguojami ~~dvejų~~ **ketverių** metų laikotarpiui, ~~kuris narių delegavusios šalies sprendimu gali būti pratęstas.~~“

Rūta Juršaitė informavo, kad Vyriausybės šalis pritaria šiems pakeitimams.

Arvydas Dambrauskas pasiūlė papildyti Nuostatų 3 straipsnį: „3. Komisija savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos darbo kodeksu, **Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis**, kitais norminiais teisės aktais, Lietuvos Respublikos trišalės tarybos (toliau vadinama – Trišalė taryba) sprendimais bei šiais nuostatais.

Darbo santykių komisijos nariai pritarė pateiktiems pasiūlymams.

NUTARTA. Bendru sutarimu pritarti šiems Darbo santykių komisijos nuostatų pakeitimams:

1. „3. Komisija savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos darbo kodeksu, **Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis**, kitais norminiais teisės aktais, Lietuvos Respublikos trišalės tarybos (toliau vadinama – Trišalė taryba) sprendimais bei šiais nuostatais.“

2. „7. Komisija sudaroma iš vienodo skaičiaus darbuotojų, darbdavių ir vykdomosios valdžios atstovų. Bendras Komisijos narių skaičius – ne daugiau kaip ~~15~~ **18** narių (ne daugiau kaip po 5-6 atstovus iš kiekvienos šalies). Šalių pasiūlymu į Komisiją gali būti įtraukti 3 nepriklausomi ekspertai.“

3. „9. Komisijos nariai deleguojami ~~dvejų~~ **ketverių** metų laikotarpiui, ~~kuris narių delegavusios šalies sprendimu gali būti pratęstas.~~“

Posėdžio pirmininkė

Rūta Juršaitė

Posėdžio sekretorė

Svetlana Kalinauskienė